

شبکه معنایی حسنات در قرآن

الهام جیحانی نژاد

چکیده:

معناشناسی یکی از روشهای جدید تحقیق و پژوهش در قرآن می باشد، در این روش پس از انتخاب کلمات کلیدی قرآن، میدانهای معناشناسی هر واژه به همراه ارتباط سیستمی میان آنها بررسی شده و برخی از لایه های معنایی آیات ظاهر می گردد. در این تحقیق با استفاده از روش یاد شده، واژه های کلیدی حسن و واژه های مرتبط و متضاد آن در حوزه های لغت، سیاق و تفسیر بررسی می شود و پس از تعیین میدان معناشناسی هر کدام به ارتباط میان آنها می پردازد و معارف جدیدی را از قرآن کشف می نماید تا اندیشه ی نظام دار بودن آن معارف روشن گردد. آنچه این پایان نامه به آن اهتمام می ورزد شناخت صحیح گستره ی حسنات و زیباییهایی است که در رسیدن انسان به مراتب والای قرب الهی نقش دارد و او را به هدف خلقت نزدیک می نماید، به علاوه جامعه ای که اساس فرهنگ آن بر پایه ی توجه به حسنات باشد آن جامعه رو به سوی سعادت دنیوی و اخروی نموده و می تواند برای ملل و جوامع دیگر الگویی والا باشد. نتایج مهم این پژوهش عبارتند از: وجود ارتباط هماهنگ و معنادار بین واژه های حسن و واژه های مرتبط و متضاد و همنشین آن، که از این ارتباط می توان به این نکته پی برد که مهمترین مانع بر سر راه کسب حسنات معنوی، پیروی از هوای نفس است که باعث می شود افراد، حسنات ظاهری و ناپایدار مادی را بر حسنات معنوی ترجیح دهند و همنشینی حسنه با دو واژه ی صبر و تقوا در آیات مختلف نیز نشان می دهد افرادی که مزین به این دو صفت باشند از حسنات مادی برای رسیدن به حسنات معنوی بهره می گیرند، استفاده از سرّاء و آسایش زندگی مادی برای انفاق در راه خدا توسط محسنین که آراسته به صبر و تقوا هستند نمونه ای از این مطلب می باشد.

کلید واژه ها: شبکه ی معنایی، میدان معنایی، حسن، حسنات، بافت

Abstract:

Semantics is one of the new methods of research in the Quran. In this method, after choosing the key words of the Qur'an, semantic fields of each word along with the systemic connection between them are studied and some Semantic layers of verses will appear. In this study, using the aforementioned method, faith keywords and related terms and the opposite, will be explained and after determining each semantic fields, it will focus on the relation between them and discover new significance of Quran, so as to clarify the idea of its systematization and its very significances. What this thesis is concerned with is the correct understanding of good deeds and beauties that play a major role in reaching man to superior steps to divine revelation and enclose him to the purpose of creation. In addition, the community which its culture is based on the good deeds, is going through spiritual and worldly happiness, and can be an eminent standard for other nations and communities. The Important results of this project include: Consistent and significant relationship between faith and related words, and antonyms and asserts that can be understood that the most important obstacle to achieve good spiritual deeds is to follow the Ego that makes people prefer more the apparent good and unstable deeds than spiritual good deeds and faith asserting with patience and piety in different verses indicates that people who are adorned with patience and piety use earthen deeds to achieve spiritual ones. Using earthen life comfort to spend for God by the righteous that are adorned with patience and piety is an example of this.

Keywords: Semantic Net, Semantic Field, Beauty, Good Deeds, Context.

الملخص:

معرفة المعنى احدى الاساليب الجديدة للبحث فى القرآن الكريم. فى هذا الأسلوب بعد الاختيار الكلمات الرئيسيه فى القرآن، يبحث عن الميادين الدلالية لكل كلمة و مع التواصل النظامى بينها ويظهر بعض طبقات المعانى فى الآيات.فى هذا البحث مع استعمال هذا المنهج، يبحث عن الكلمات الرئيسيه مثل (حسن)، و الكلمات المرتبطة و المرادفة و المتضاده فى حقل اللغة، (سياق) و (تفسير). ثم بعد تحديد و تعيين ميدان المعنائه، الباحث عن ارتباط الكلمات و بواسطتها يكشف معارف جديدة من القرآن لكى يصل إلى التفكير المنهجى فى القرآن. تهدف هذه الرسالة إلى معرفة صحيحة، وسبعة للمحسنات و الجماليات التى لها دور فى وصول الإنسان الى قرب الله تعالى و تقريبه إلى غاية خلقته. علاوة على ذلك، المجتمع الذى اساس ثقافته الحسنات، ذلك المجتمع يصل إلى سعادة دنيوية و اخروية بحيث يمكن أن يكون فى هذا المجال قدوة للناس و المجتمعات الاخرى. من اهم نتائج الرسالة: يمكن أن يفهم من ارتباط منسجم و ذو معنى بين كلمة الحسن و كلمات ذات علاقة، متضاد و كلمات المرادفة أن اهم الحاجز فى فهم المحسنات المعنوية ؛ هى اتباع النفس؛ الذى يؤدي إلى أن الأشخاص يفضلون المحسنات الظاهرية و المادية على المحسنات المعنوية. يظهر مجالسة كلمة حسنة مع كلمات الصبر و التقوى فى الآيات المختلفة أن الأشخاص زينت بهذه الصفات يستخدمون من المحسنات المادية للوصول إلى المحسنات المعنوية. مثال على ذلك، استفادة المحسنين الذين يتزينون بالصبر و التقوى من السراء و الراحة فى الحياة للإنفاق فى سبيل الله تعالى.

الكلمات الرئيسيه: الشبكة المعنائية ، الميدان المعنائية ، الحسن ، الحسنات ، النسيج